

Leidraad Grenseffecten

Herziene versie 2021

Inleiding

Beleid en regelgeving kunnen andere gevolgen hebben in de regio's grenzend aan Duitsland en/of België dan in de rest van Nederland. Ook kunnen significante verschillen met buurlanden invloed hebben op de uitwerking en/of effectiviteit van Nederlands beleid. Aan de hand van deze Leidraad Grenseffecten kunnen gevolgen van nieuw of gewijzigd beleid, wet- en regelgeving voor burgers, bedrijven en overheden in grensregio's inzichtelijk worden gemaakt.

Aanleiding en doel

Bij het maken of wijzigen van beleid, wet- en regelgeving is het verplicht om de verwachte gevolgen inzichtelijk te maken. Dat volgt uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) (vraag 7). De Tweede Kamer heeft meermaals aandacht gevraagd voor de gevolgen van nieuw en gewijzigd beleid, wet- en regelgeving in de grensregio's. In antwoord hierop heeft het kabinet in 2018 de Leidraad Grenseffecten aangekondigd¹ en als hulpmiddel in het IAK opgenomen. In 2020 heeft de Tweede Kamer in een motie² de regering verzocht deze toe te voegen aan het IAK als verplichte kwaliteitseis. Dit houdt in dat bij voorstellen voor beleid en regelgeving gekeken moet worden of en zo ja welke grenseffecten aan de orde zijn. Het uiteindelijke doel hiervan is om bij het maken of wijzigen van beleid, wet- en regelgeving grenseffecten mee te nemen in de totale belangenafweging, indien deze aan de orde zijn.

Deze leidraad biedt handvatten voor de toepassing van deze kwaliteitseis met een definitie en een toelichting bij de te doorlopen vragen om eventuele grenseffecten te herkennen en zo nodig in kaart te brengen. Verder bevat deze leidraad verwijzingen naar organisaties waar expertise voorhanden is om verwachte grenseffecten beter in te kunnen schatten.

Gebruik

Op alle beleidsterreinen kunnen grenseffecten ontstaan. Desalniettemin ontstaan maar bij een beperkt aantal gevallen van nieuw of gewijzigd beleid, wet- of regelgeving ook daadwerkelijk grenseffecten.

De grootste kans op grenseffecten is op die beleidsterreinen waar nationaal beleid sterk kan verschillen met de buurlanden. Dit zijn derhalve met name de beleidsterreinen waarop Europese lidstaten autonoom zijn. Ook bij de implementatie van Europese regelgeving kunnen echter grenseffecten ontstaan. Met name bij het milieurecht is dit het geval. Dit is weliswaar sterk Europees bepaald, toch hebben lidstaten binnen de EU-milieurichtlijnen veel ruimte om te bepalen hoe zij de EU-normen willen bereiken, welke juridische instrumenten zij daarvoor inzetten en of zij wellicht strengere normen willen vaststellen bij de definities en de details van de regulering.

Potentiële aandachtsgebieden voor grenseffecten:

- Belastingheffing
- Sociale zekerheid
- Regulering en reglementering van arbeid
- Regulering en reglementering van diploma's/onderwijs
- Administratieve of communicatieve vereisten
- Gezondheidszorg
- Crisisbeheersing

---

¹ Kamerstuk 32 851, nr. 53

² Kamerstuk 32 851, nr. 62

- Ruimtelijke ordening en milieurecht

Idealiter begin je zo vroeg mogelijk met het in beeld brengen van de potentiële grenseffecten. Door vooraf inzicht te verkrijgen in bedoelde of onbedoelde gevolgen kun je een afgewogen, completere en transparantere beslissing nemen inzake voorgenomen beleid, wet- en regelgeving.

Definitie grenseffecten

Van een grenseffect is sprake als nieuw of gewijzigd beleid, wet- of regelgeving invloed heeft op de dagelijkse activiteiten, **die anders zijn dan** voor burgers, bedrijven en/of overheden **buiten de grensregio** door afwijkend beleid in het buurland of het grensoverschrijdende karakter van de grensregio.

Toelichting

Nieuwe of gewijzigde beleid, wet- of regelgeving kan direct van invloed zijn op het vrij verkeer van personen en goederen over de grens doordat het de mogelijkheden van burgers, bedrijven en/of overheden in de grensregio kan beïnvloeden om dagelijkse activiteiten, zoals wonen, werken, studeren of ondernemen, over de grens uit te voeren.

Dit is met name in grensregio's aan de orde, omdat hier het (dagelijkse) maatschappelijke en economische verkeer grensoverschrijdend is. Deze regio's zijn sterk sociaal en economisch geïntegreerd.

Grenseffecten kunnen ook meer indirect ontstaan doordat het nieuwe of gewijzigde beleid, wet- of regelgeving beleid zorgt voor een (nieuw of ander) verschil op het desbetreffende beleidsterrein met (een van) de buurlanden. Hierdoor kunnen in de grensregio waterbed- of weglekeffecten ontstaan, doordat burgers, bedrijven en andere organisaties hun grensoverschrijdende activiteiten aanpassen omdat dit meer of minder aantrekkelijk wordt.

Grenseffecten kunnen positief en/of negatief uitpakken: waar bijvoorbeeld burgers een grenseffect als iets positiefs kunnen ervaren, kunnen ondernemers als gevolg van hetzelfde beleid, wet- of regelgeving nadeel ondervinden, of andersom.

In de toegevoegde voorbeeldenbundel wordt een en ander geïllustreerd aan de hand van een aantal actuele en historische voorbeelden van beleids- en wetsvoorstellen waarbij sprake is van (potentiële) grenseffecten.

Definitie grensregio

Onder grensregio wordt verstaan: (een deel van) het grondgebied van de zeven provincies grenzend aan Duitsland en/of België, namelijk Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Limburg, Noord-Brabant en Zeeland.

Toelichting

Doordat het economisch en sociaal verkeer in de grensregio's sterker geïntegreerd is met het buurland in vergelijking met de rest van Nederland, zijn grenseffecten hier het meeste voelbaar. Door deze sterkere integratie zijn er meer grensoverschrijdende activiteiten van burgers, bedrijven en overheden in de grensregio te verwachten, zoals werken, studeren en zakendoen aan de andere kant van de grens. Wijzigingen in beleid of regels kunnen dit grensoverschrijdend maatschappelijk verkeer beïnvloeden. Ook is de kans op bijvoorbeeld waterbed- en weglekeffecten in de grensregio's groter, omdat in de regio's rond de grens van twee jurisdicties de gevolgen van verschillen tussen die jurisdicties het meest merkbaar zijn.

De precieze geografische reikwijdte van grenseffecten kan evenwel verschillen. Een en ander hangt samen met bijvoorbeeld de reisbereidheid voor bepaalde doeleinden en of het loont om activiteiten elders uit te voeren. Ook kunnen er verschillen zijn tussen grensregio's, niet alleen door verschillen in de mate waarin grensoverschrijdend verkeer plaatsvindt, maar ook door verschillen tussen buurlanden – het grenseffect in de grensregio's met België kan verschillen van die aan de Duitse grens. De exacte geografische inkadering van een grenseffect kan dus per geval verschillen.

Stappenplan voor het in kaart brengen van grenseffecten

Om inzicht te verkrijgen in potentiële grenseffecten, zijn de volgende stappen te onderscheiden, met bijbehorende vragen en aandachtspunten:

Stap 1: Identificeren: Kan het voorstel leiden tot grenseffecten?

Er is sprake van een grenseffect als:

- Het voorgenomen beleid effect heeft op het vrije verkeer van personen, goederen en/of kapitaal.*
Dit beleid kan ervoor zorgen dat een grenseffect optreedt bij het dagelijkse leven van de inwoners uit de grensregio. Deze inwoners ondervinden meer hinder door het grenseffect.
- Het voorgenomen beleid voor een (nieuw of ander) verschil op dat beleidsterrein met (een van) de buurlanden zorgt.*
In dit geval zorgt het verschil voor het ontstaan van een waterbedeffect of een weglek effect aan de andere kant van de grens. Het effect is meer indirect en door het verschil met het buurland kan de effectiviteit van het beleid verminderd worden.

*Er zijn pas grenseffecten als de effecten in de grensregio anders zijn dan in rest van Nederland, niet als er verschillen zijn met het buurland (want die zijn er bijna per definitie).

Deze kwaliteitseis eindigt bij stap 1 in het geval er geen grenseffecten worden verwacht.

Stap 2: Specificeren: Welke grenseffecten heeft het voorstel naar verwachting?

- De grenseffecten kunnen worden gespecificeerd met behulp van Quick Scan (bijlage 1).
- Op basis van de Quick Scan kan worden bepaald of verdiepend onderzoek nodig is.

Bij deze stap kan de kennis en expertise van organisaties in en over de grensregio's benut worden. De organisaties kunnen een realiteitscheck geven. Een grenseffect zou theoretisch wel in de regio kunnen bestaan maar in de praktijk nauwelijks van invloed kunnen zijn op het dagelijkse leven. Diverse organisaties en instellingen houden zich specifiek bezig met grensoverschrijdende problematiek, zoals de euregio's en grensinformatiepunten langs de grens. Het Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility (ITEM), verbonden aan de Universiteit van Maastricht, heeft veel ervaring met grenseffectenrapportages, niet alleen van Nederlands nationaal beleid, maar ook van beleid van de buurlanden en andere overheden. ITEM vervult, op verzoek van het ministerie van BZK, een helpdeskfunctie bij vragen vanuit departementen rondom grenseffecten.

Verder is intern advies bij de directies voor internationale zaken aangewezen, dan wel de consulaten van Nederland in Düsseldorf en Antwerpen en het ministerie van Buitenlandse Zaken, onder meer omdat enige kennis van de situatie in de buurlanden nodig is. Ten slotte kan ook het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, dat coördinerend is voor grensoverschrijdende samenwerking, meedenken en eventueel contact liggen richting andere experts. Bijlage 2 geeft een overzicht van organisaties en contactgegevens.

Stap 3: Bepalen en afwegen van de gevolgen van de grenseffecten en hoe daarmee om te gaan.

- a) Zijn de grenseffecten zwaarwegend?

De geïdentificeerde grenseffecten in de vorige stappen zijn zwaarwegend negatief zodra:

- Het vrije verkeer van personen, goederen en/of kapitaal ernstig wordt verstoord, bijvoorbeeld door aanvullende administratieve handelingen of verschillen in sociale voordelen/belastingen, of
- De economie in de grensregio ernstig benadeeld wordt door verschillen met de buurlanden, of
- De effectiviteit van het beleids- of wetsvoornemen wordt ingeperkt door verschillen en/of niet-afstemming over de grens, of
- De relatie en/of afstemming met burgers, bedrijven en/of overheden in het buurland verslechtert.

b) Hoe wordt omgegaan met zwaarwegende effecten? Zijn beleidsalternatieven of flankerende maatregelen overwogen om ongewenste effecten tegen te gaan?

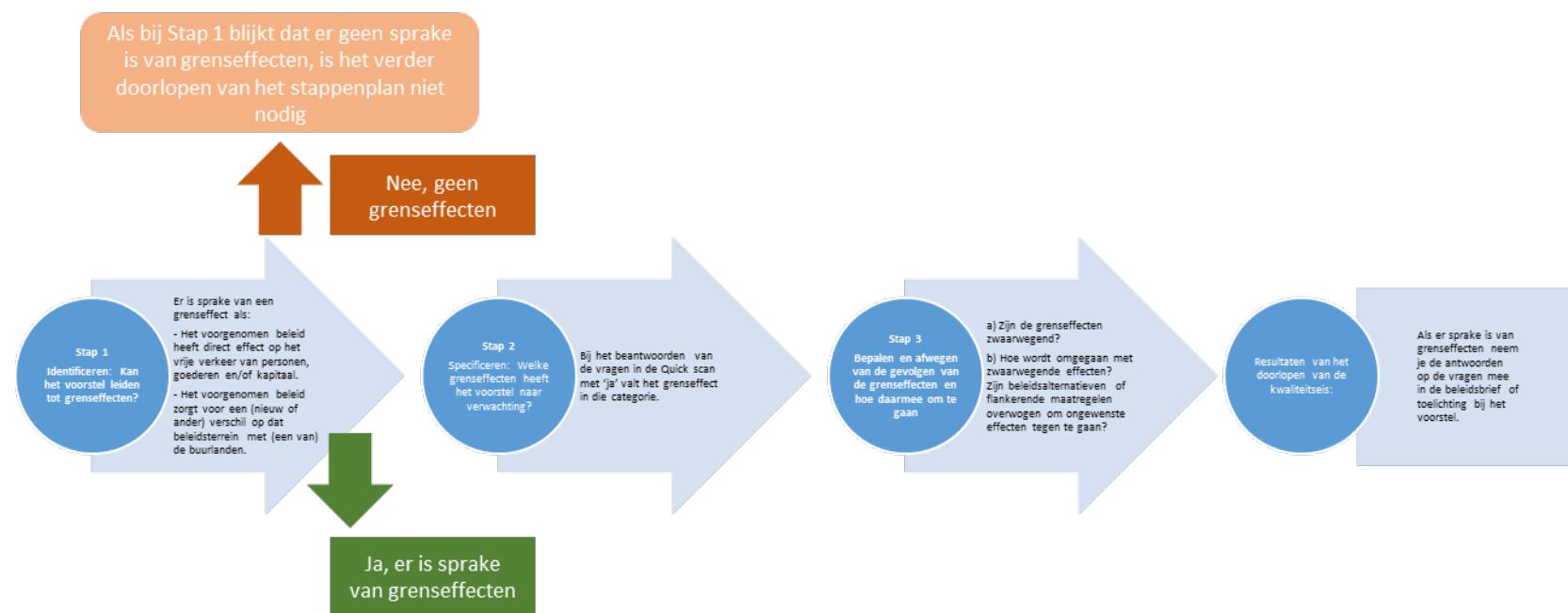
Wanneer er sprake is van een zwaarwegend negatief grenseffect, is de beleidsmatige afweging aan het verantwoordelijke departement of en hoe deze effecten kunnen worden voorkomen of verminderd, en te bezien op welke wijze dit vorm kan krijgen. Daarbij kunnen de volgende handelingsperspectieven worden overwogen bij:

- Afstemmen met de buurlanden: het verschil in regels of beleid met het buurland, of het grenseffect zelf, te verminderen door afstemming en eventuele onderlinge afspraken.
- Flankerende maatregelen treffen: op andere terreinen maatregelen treffen om het grenseffect te dempen of te compenseren.
- Aanpassen: het beleids- of wetsvoorstel zelf wijzigen, zodat het grenseffect wordt verminderd of voorkomen.
- Ruimte bieden voor maatwerk/afwijken in de grensregio: het beleids- of wetsvoorstel zo inrichten, dat een gerichte afwijking mogelijk is in specifieke gevallen om de zwaarwegende grenseffecten te ondervangen. Dit laatste biedt ook een oplossing voor die gevallen waarin grenseffecten van tevoren moeilijk zijn in te schatten of te overzien.

Resultaten van het doorlopen van de kwaliteitseis, dat wil zeggen de beantwoording van de vragen wanneer er sprake blijkt te zijn van grenseffecten (dus wanneer de eerste vraag positief wordt beantwoord), neem je op in de beleidsbrief of in de toelichting bij regelgeving, waarna het voorstel achtereenvolgens naar het ambtelijk voorportaal, onderraad of ministerraad en de Raad van State gaat. Vervolgens komt de brief bij de Tweede en Eerste Kamer.

In de aanbiedingsbrief aan het ambtelijk voorportaal en de ministerraad kun je onder het kopje 'Wat zijn de gevolgen?' aangeven hoe, indien aan de orde, je met grenseffecten rekening hebt gehouden (en wat je eraan hebt gedaan om deze, waar relevant en mogelijk, te mitigeren).

Stroomschema stappenplan

Bijlage 1: Quick Scan (stap 2) grenseffecten

Vraag	Korte toelichting	Effect?	Effect?	Effect?
Europese integratie		Ja	Nee	N.v.t.
Wordt het over de grens gaan beïnvloed?		☐	☐	☐
Heeft het voornemen invloed op de rechten en/of plichten van buitenlandse inwoners, die een relatie hebben met Nederland, vergeleken met Nederlandse inwoners? (worden buitenlandse inwoners anders behandeld dan binnenlandse inwoners)		☐	☐	☐
Heeft het voornemen effect op de goede verhoudingen of de afstemming van de grensprovincies met de buren over de grens?		☐	☐	☐
Grensoverschrijdende regionale concurrentiekracht		Ja	Nee	N.v.t.
Kan het voornemen effect hebben op de socio-economische situatie van de grensregio (werkloosheid, economische groei, milieu) dat anders is dan in de rest van het land?		☐	☐	☐

Vraag	Korte toelichting	Effect?	Effect?	Effect?
Kan het voornemen (effectief) invloed hebben op de uitgaande of inkomende grensarbeid/grensmobiliteit of de keuze hiertoe (door fiscale, sociale verschillen, administratieve lasten, mogelijkheden)?		☐	☐	☐
Kan het voornemen (effectief) invloed hebben op het grensoverschrijdend ondernemen in het buurland of de keuze hiertoe (door fiscale, sociale verschillen, administratieve lasten, mogelijkheden)?		☐	☐	☐
Kan het voornemen invloed hebben op de keuze om in het buitenland onderwijs te volgen of andersom?		☐	☐	☐
Kan het voornemen invloed hebben op het ondernemen in Nederland vanuit het buurland of de keuze hiertoe?		☐	☐	☐
Effecten op Grensoverschrijdende samenwerking en Euregionale cohesie		Ja	Nee	N.v.t.
Betreft het voornemen een implementatie van Europees beleid en wordt dit anders uitgevoerd in de buurlanden?		☐	☐	☐
Kan het voornemen aanleiding zijn om grensoverschrijdende programma's op te zetten?		☐	☐	☐

Vraag	Korte toelichting	Effect?	Effect?	Effect?
(bijvoorbeeld onderwijs, bedrijven(terreinen), energieparken)				
Bestaan er in het buurland relevante documenten of- beleidsvoornemens waarmee rekening gehouden moet worden?		☐	☐	☐
Algemeen		Toelichting indien met ja beantwoord:		
Micro-Macro Niveau: Specificeer of het voornemen (voornamelijk) effecten heeft op een kleine of grote groep burgers/ondernemingen, etc. in de grensprovincies?				
Geografisch: Specificeer op welke grensstreken het voornemen effect zou kunnen hebben.				

Bijlage 2: Overzicht contactgegevens relevante stakeholders en (kennis)organisaties in de grensregio

Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility (ITEM)

Het Institute for Transnational and Euregional Cross Border Cooperation and Mobility (ITEM) is opgezet vanuit de Universiteit van Maastricht. Het is een interdisciplinair instituut dat zich bezighoudt met onderzoek, kennisuitwisseling, advisering en trainingsactiviteiten rondom grensoverschrijdende samenwerking, met name rond grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit. Jaarlijks publiceert ITEM een grenseffectenrapportage, waarin diverse dossiers aan bod komen.

Postbus 616 6200 MD Maastricht +31 43 388 3233

E-mailadres: item@maastrichtuniversity.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Programma Grensoverschrijdende Samenwerking

Te bereiken via: Postbus.GROS@minbzk.nl

Nederlandse vertegenwoordigingen (in de buurlanden)

Nederlands consulaat-generaal in Düsseldorf

Contactgegevens

Adres: Kennedydamm 24

(Sky Office, 7e verdieping)

40476 Düsseldorf

Telefoon: +492111793010

E-mailadres: dus@minbuza.nl

Nederlands consulaat-generaal in Antwerpen

Contactgegevens

Adres: Uitbreidingstraat 84, bus 4

2600 Antwerpen-Berchem

Telefoon: +3232870830 of +3232870835 (secretariaat)

E-mail ant@minbuza.nl

Nederlandse ambassade in Berlijn

Contactgegevens

Adres: Klosterstraße 50

10179 Berlijn

Telefoonnummer: +4930209560

E-mailadres: bln@minbuza.nl

Nederlandse ambassade in Brussel

Contactgegevens

Adres: Kortenberglaan 4-10

1040 Brussel

Telefoonnummer: +3226791711 of +3226791511

E-mailadres: bru@minbuza.nl

Grensinfopunten

Grensinfopunten in de Duits-Nederlands-Belgische grensregio's informeren over de thema's werken in het buurland als werknemer of zelfstandige, wonen in het buurland en studeren in het buurland, informeren als iemand als ondernemer personeel uit het buurland in dienst wilt nemen, als grensganger werkloos wordt, een uitkering krijgt of met pensioen gaat en in het buurland gewerkt hebt. Er werken specialisten op het gebied van grensoverschrijdende vraagstellingen en ze zijn verbonden met de Euregio's.

Website: <https://grenzinfo.eu/nl>

Euregio's

Euregio's zijn grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden langs de grens. Nederland kent verschillende Euregio's langs de grens met Duitsland en België.

Duits-Nederlandse Euregio's

EUREGIO

De EUREGIO is het oudste Nederlands-Duitse samenwerkingsverband. Het secretariaat is gevestigd in Enschede/Gronau. Het EUREGIO-gebied strekt zich aan de Nederlandse zijde uit over de provincies Gelderland, Overijssel en Drenthe. De Duitse zijde strekt zich uit over de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen. Sinds 1958 werken diverse Nederlandse en Duitse gemeenten in dit gebied op informele en formele basis samen. Het hoofddoel is: groeien tot 'één' verzorgingsgebied. Binnen het samenwerkingsverband bestaan werkgroepen die zich bezighouden met onder andere duurzame ruimtelijke ontwikkelingen, economie en maatschappelijke ontwikkeling.

Contactgegevens

Enscheder Straße 362

D-48599 Gronau

Postbus 6008

NL-7503 GA Enschede

Telefoon: 053-460 51 51

Euregio Eems Dollard Regio

De Eems Dollard Regio (EDR) is een grensoverschrijdend openbaar lichaam in het grensgebied van Noordoost-Nederland en werd in 1977 opgericht op basis van het Verdrag van Anholt. De hoofdvestiging bevindt zich in Bad Nieuweschan. Leden van deze Euregio zijn onder meer gemeenten, steden en de Kamer van Koophandel. Sinds de oprichting wijst de EDR aan beide zijden

van de grens op de gemeenschappelijke belangen. Het programmagebied omvat aan Nederlandse zijde: Groningen, Drenthe en Friesland, en aan Duitse zijde het noordwestelijke deel van de deelstaat Nedersaksen. Speerpunten van de EDR zijn de bevordering van de grensoverschrijdende, regionale economie en cultuur.

Eems Dollard Regio
Bunderpoort 14
9693 CJ Bad Nieuweschans
Nederland
Telefoon: (0031) 0597 206 001
E-mailadres: edr@edr.eu

Euregio Rijn-Waal (ERW)

De Euregio Rijn-Waal heeft als doelstelling om de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren rond het Nederlands-Duitse grensgebied de Rijn, Waal en Maas. De Euregio Rijn-Waal bestaat uit West-Veluwe, de regio Arnhem-Nijmegen, Zuidwest Gelderland, delen van Noordoost Brabant (Nederland), de provincie Limburg en de Duitse regio's Kreis Kleve, Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. Er zijn projecten gerealiseerd op de maatschappelijk relevante gebieden, van economie en infrastructuur tot onderwijs en cultuur. Daarnaast heeft het ERW een platform voor verschillende doelgroepen, zoals het Euregionale Forum voor Grensoverschrijdende Gezondheidszorg en de Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid.

Nederlands-Duitse Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal
Emmericher Straße 24
47533 Kleve
Duitsland
Telefoon: +49-2821-79300
E-mailadres: info@euregio.org

Euregio Rijn-Maas-Noord

De Euregio Rijn-Maas-Noord werd in 1978 opgericht en is sinds 2004 een publiekrechtelijk lichaam naar het Duitse recht. Deze Euregio heeft als doel om de grensbarrières voor leven, werken, ondernemen en studeren binnen de regio te verminderen. Op deze manier hoopt dit samenwerkingsverband de identiteit van het gebied als samenhangende Euregio te versterken. Rijn-Maas-Noord telt op het moment 30 leden. In het Nederlandse deel zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Nederweert, Peel en Maas, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en de Kamer van Koophandel. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Nettetal, Wassenberg, Wegberg en Selfkant, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer te Duisburg.

Euregio Rijn-Maas-Noord
Konrad-Zuse-Ring 6
41179 Mönchengladbach
Telefoon: +49 (0) 2161 6985 0

Belgisch-Nederlandse Euregio's

Scheldemonnd

De Euregio Scheldemonnd strekt zich uit over de provincies Zeeland, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen en is ontstaan door de geografische ligging van Zeeuws-Vlaanderen. Ook economische belangen en historisch-culturele verwantschappen speelden een rol bij het ontstaan. Binnen deze Euregio wordt samengewerkt op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu, toerisme, veiligheid, welzijn en zorg, onderwijs, economie, cultuur en landbouw en visserij.

EUREGIO SCHELDEMOND

PAC Het Zuid

Woodrow Wilsonplein 2

4e verdieping, lokaal 441

B-9000 Gent

Telefoon: +32 (0)9 267 87 02

E-mailadres: euregio.scheldemonnd@oost-vlaanderen.be

Euregio België, Duitsland en Nederland

Euregio Maas-rijn

De enige Euregio waarin België, Duitsland én Nederland samenwerken is de Euregio Maas-Rijn. Deze Euregio is een van de oudste grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden (1976). In 1991 kreeg de Euregio een juridisch statuut in de vorm van een stichting volgens Nederlands recht. De Euregio bestaat uit het zuidelijke deel van de Nederlandse provincie Limburg, de regio Aken, de Belgische provincies Limburg en Luik en de Duitstalige Gemeenschap van België. De stichting werkt samen op onder andere het gebied van economie, toerisme, milieu, jeugd, gezondheidszorg en veiligheid. De prioriteiten zijn:

- het versterken van de economische structuur;
- het bevorderen van kennis en innovatie;
- meer en betere banen
- milieu, energie en natuurlijke hulpbronnen
- mobiliteit, en:
- kwaliteit van leven.

EGTS Euregio Maas-Rijn

Gospertstraße 42 B – 4700 Eupen

Tel.: +32 (0)87 789 630, info@euregio-mr.eu

Andere relevante stakeholders en (kennis)organisaties in de grensregio

SVB-bureau's Duitse en Belgische zaken

De Bureau's Duitse Zaken (BDZ) en Bureau's Belgische zaken (BBZ) zijn kenniscentra voor sociale zekerheid in de grensstreek. De Bureaus voor Belgische zaken (BBZ) en Duitse Zaken (BDZ) zijn specialist in de sociale verzekeringen van Nederland, België en Duitsland. Als Kenniscentra zijn ze onafhankelijk en staan ze klaar om werkgevers en grensgangers persoonlijke informatie in begrijpelijke taal te geven.

Website: www.svb.nl/nl/bbz-bdz

Team Grensoverschrijdend Werken en Ondernemen (GWO)

- In het GWO-team werken de Belgische, Duitse en Nederlandse belastingdiensten samen. Zij beantwoorden vragen over belastingheffing in Nederland, België of Duitsland bij grensoverschrijdende situaties. Belangstellenden kunnen er terecht voor vragen rondom inkomstenbelasting in Nederland, België of Duitsland
- belastingverdragen die Nederland, België of Duitsland met andere landen hebben afgesloten
- loonheffingen bij grensoverschrijdend inlenen en uitzenden van personeel

Website:

www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/standaard_functies/prive/contact/belasting_telefoon_bellen/team_grensoverschrijdend_werken_en_ondernemen_gwo

Telefoonnummers:

- Vanuit Nederland: 0800 - 024 12 12
- Vanuit Duitsland: 0800 - 10 11 352. Let op: dit is een telefoonnummer in Duitsland.
- Vanuit België: 0800 – 90220. Let op: dit is een telefoonnummer in België.

Association of European Border Regions (AEBR)

Het AEBR werkt namens de Europese grensregio's en grensoverschrijdende regio's met als doel:

- hun speciale uitdagingen, kansen, verantwoordelijkheden en activiteiten te belichten;
- hun gemeenschappelijke belangen te vertegenwoordigen ten opzichte van nationale en internationale parlementen, organen, autoriteiten en instellingen;
- het initiëren, ondersteunen en coördineren van samenwerking tussen de regio's in heel Europa;
- het bevorderen van de uitwisseling van ervaringen en informatie met het oog op het vaststellen en coördineren van gemeenschappelijke belangen tussen de diverse grensoverschrijdende uitdagingen en kansen, en voorstellen doen voor mogelijke oplossingen.

Enscheder Str. 362

D-48599 Gronau

Telefoon: +49 - 2562 - 702 19

E-mailadres: info@aebr.net

Comité van de Regio's

Op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking houdt het Comité van de Regio's (CvdR) zich bezig met de raadgevingen over grensoverschrijdende problematiek. Daarbij ontvangen zij input van lokale en regionale overheden, deskundigen en andere belanghebbenden. Het CvdR werkt dan ook nauw samen met nationale, regionale en lokale overheden om het politieke debat omtrent regelgeving te bevorderen.

De commissie Territoriale Samenhang en EU-begroting is bevoegd voor de volgende beleidsterreinen: Economische, sociale en territoriale samenhang, Structuurfondsen en ruimtelijke ordening, Stedelijk beleid en huisvesting; Vervoer en trans-Europese vervoersnetwerken, Macro-regio's, territoriale samenwerking, en regionale statistieken en indicatoren. Onder andere maakt

deze commissie territoriale effectbeoordelingen (TEB's), bedoeld om de rapporteurs van het Comité van de Regio's (CvdR) te voorzien van een analyse van het potentiële territoriale effect van EU-wetgevingsvoorstellen. Na het advies "Territoriale effectbeoordeling" van 2013 promoot het CvdR het gebruik van TEB's als instrument om de besluitvorming in de EU te verbeteren, zodat daarin rekening wordt gehouden met de potentiële territoriale effecten van beleids- en wetgevingsvoorstellen. Dit doel kreeg extra gewicht door de vernieuwde strategie inzake territoriale effectbeoordelingen van 2015. De TEB-activiteiten van het CvdR worden beheerd door het secretariaat van de commissie COTER, dat daarbij nauw samenwerkt met andere commissiesecretariaten.

E-mailadres: territorial.impact@cor.europa.eu

Benelux Unie

De Benelux Unie is een intergouvernementeel samenwerkingsverband dat zich bezighoudt met de samenwerking tussen Benelux-landen en andere EU-lidstaten of regionale samenwerkingsverbanden van die landen. De Benelux-samenwerking richt zich op drie hoofdthema's:

- interne markt en economische unie
- duurzaamheid ontwikkeling
- justitie en binnenlandse zaken

Rue de la Régence 39

1000 Bruxelles

Regentschapsstraat 39

1000 Brussel

Telefoon: (32) (0)2/519.38.11

Website: <http://www.benelux.int/nl/benelux-unie/benelux-een-oogopslag>

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt aan een krachtige lokale overheid door de aandacht te richten op relevante maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen voor gemeenten. Samen met grensgemeenten signaleert en agendeert de VNG knelpunten in grensregio's, bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsmarkt en mobiliteit. Hierover gaat de VNG regelmatig in gesprek gaat met andere overheden en netwerken. VNG is het secretariaat van de Nederlandse delegatie binnen het Comité van de Regio's. Binnen dit Europese gremium is grensoverschrijdende regionale ontwikkeling ook één van de aandachtsgebieden.